

בס"ד

פרשת בשלח תשפ"ג

וארטים לפרשת השבוע

יד כא. וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. איתא במדרש: הים ראה וינס מה ראה? ארונו של יוסף ראה. ז"א שהים לא רצה להיבקע וכשראה את ארונו של יוסף הוא נבקע. ולמה? י"ל דהנה איתא בחז"ל ביקש יעקב לישב בשלווה קפץ עליו רוגזו של יוסף. וביאורו: דהנה איתא בתורה ועבדום ועינו אותם 400 שנה, ובסוף עבדו רק 210. יש ע"כ בחז"ל 2 תשובות. א. שחישוב שנות העבדות התחיל משנולד יצחק וא"כ עברו 400 שנה. ב. קושי השיעבוד השלים את הגזירה, היינו שבאיכות עבדו 400 שנה אפי' שבכמות היו רק 210. והנה יש קושייה בחז"ל איך נענש יוסף הרי הוא היה פחות מבן כ' שנים ואינו בר עונשין. ותירצו ע"פ התרגום וישב לז' ג' שיוסף היה בן זקונים-היינו חכם. לכך נענש אפי' שהיה פחות מ-20 משום שבאיכות הוא היה נחשב כבן 20. כעת הפסוקים מוסברים יפה. ביקש יעקב לישב בשלווה- משום שס"ל שהולכים בתר איכות וא"כ הוא לא צריך להיות בגלות כעת, אלא מספיקה הגלות שיהיו 210 שנה במצרים שהם נחשבים כמו גלות של 400 שנה, דבאיכות ה- 210 האלו הם 400. מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף, כי אם מחשבים לפי הכמות בלי להתייחס לאיכות אז יוסף לא אמור להיענש כי הוא מתחת גיל 20, אבל מכיוון שיעקב ביקש לישב בשלווה סימן שסבר שאזלינן בתר האיכות, א"כ באיכות יוסף כבר בן 20, ולכן מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף. וזה מה שהיה גם עם הים. הים לא רצה להיבקע כי הוא אמר שעדיין לא עברו 400 שנה, וכשראה ארונו של יוסף אמר: אם יוסף נענש אפי' שלא היה בן 20 סימן שמסתכלים על איכות, וא"כ מכיוון שבאיכות 210 הם כ-400 שנות עבדות, לכן צריך להיבקע.

שם. ישנם ג' מקומות בחז"ל שהמים נבקעו. הראשון הוא בקריעת ים סוף. המקום השני הוא בסוכה מד שרבי נחוניה הלך לעבר את השנה, והים נקרע לפניו. והמקום השלישי הוא עם רבי פנחס בן יאיר שהלך לפדיון שבויים ויחד עמו היה יהודי שהביא חיטים לכבוד פסח, והנהר נבקע לפניו. ואומר האוה"ח שקריעת ים סוף הוא החידוש הגדול משום שזה בפעם ראשונה, אבל מה שקרה אח"כ הוא פחות נס כי זה כבר קרה בעבר ויש ע"ז אפי' משלים יפים. לעניינינו אומר המהרש"א (מהדו"ב חולין ז.). שכל העניינים האלו מרומזים בתהילים סו פסוק ו. הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו. היינו הפך ים ליבשה הוא קריעת ים סוף. בנהר יעברו ברגל הוא עם רבי נחוניא. שם נשמחה בו זה שהלכו להביא חיטים לשמחת הפסח.

יד כב. ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה. כאן נאמר 'בתוך הים ביבשה' ואילו להלן יד כט. כתוב 'ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים'. ויש ליישב שבתחילה נחשון ואנשיו קפצו למים שעדיין היה הים מלא ולכן זה נקרא 'בתוך הים' ורק אח"כ 'ביבשה'. ואילו בהמשך שכבר יבשו המים ורק אז נכנסו כולם אז 'ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים'. ולפי"ז יובנו דברי הבעל הטורים, הנה בפסוק כט כתוב והמים להם חמה בלי ו', ומדייק הבעה"ט שהטעם דהוא בלי וו כי הקב"ה התמלא חימה על פסל מיכה שעבר איתם את הים. ויש להקשות הרי כבר לעיל בפסוק כב כתוב והמים להם חומה עם וו ולמה לא כתוב שם כבר בלי וו, ולנ"ל י"ל שהפסוק הקודם

עוסק בתחילת כניסתם של בניי שהיו בלי פסל מיכה, והפסוק השני מדבר בסוף הכניסה של בניי שעברו עם הפסל, כי הלא שבת דן לקחו את פסל מיכה והם היו מאספים לכל המחנות, היינו בסוף המחנות, כמו שכתוב הלכו ביבשה בתוך הים היינו כשהיו כבר ביבשה והיינו בסוף כדלעיל, ואז המים להם חימה, אבל בפסוק הראשון עדיין לא התמלא חימה, כי כתוב שם בתוך הים ביבשה דהיינו הראשונים. כלי יקר

יד ל לא. וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים... וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים. לכאורה נראה כי יש כאן כפל לשון. וי"ל, על פי הגמ' בברכות, שמי שזכה לראות נס, עליו להזכיר באותה הזדמנות גם את כל הניסים שעשה לו השי"ת קודם נס זה. ואם כן, עם ישראל אחרי יציאתם ממצרים היו מסובבים בניסים גלויים, אך הנס הראשון הקשור להצלתם היה נס הצלת משה ביאור, ע"י בתיה בת פרעה. הרי ידוע מה שאמר הקב"ה למשה: "אם אין אתה גואלם – אין אחר גואלם" (שמות רבה ג, ג). וזהו הפירוש, בזמן שראו ישראל "את מצרים מת על שפת הים", והיה עליהם להודות ולשיר לפני השי"ת, צירפו לשמחתם שם את הנס הראשון של הצלת ישראל ממצרים – "היד הגדולה" של בתיה בת פרעה, שהוציאה את משה רבנו ע"ה מן היאור והצילתו מטביעה. (ואמר "היד הגדולה" לרמוז מה שאמרו רבותינו שנשתרבה ידה למרחוק). פניני הבן איש חי.

טו א. אז ישיר משה. במגילה י: בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה? ותמוה, הלא באבוד רשעים רינה, וישראל מאוד נשתבחו ע"כ שאמרו שירה לבסוף שאמרו אז ישיר, אז למה המלאכים לא יכלו לומר שירה? וי"ל ע"פ הסיפור בגמ' שסנחריב בא עם חייליו להילחם בישראל וכשהם היו למרגלות ירושלים מתו כל ה-250,000 אנשי הצבא של סנחריב, ואומרת הגמ' שהם מתו מזה שהם שמעו את שירת המלאכים ומרוב רגש מתים מזה, ע"כ. וא"כ י"ל שאותו הדבר היה במצרים שרצו מלאכי השרת לומר שירה כדי להרוג את המצרים ע"י שירתם, אמר להם הקב"ה הרי אני הורג בדרך של מידה כנגד מידה, וכמו שמבואר ברש"י באז ישיר, הם הטביעו את הילדים שלי ביאור - והיינו דאמר מעשי ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה - היינו שאתם רוצים להרגם ע"י שירה? הרי זה אינו מידה כנגד מידה. אש דת.

טו ח. וברוח אפיך נערמו מים. ובתרגום: "חכימו מיא" ונשאלת השאלה, מה החכמה בזה, שהמים נערמו? וי"ל בבריאת העולם כשהקב"ה הפריד את המים העליונים והמים התחתונים, המים התחתונים היו בעצב שהם לא יכולים להיות קרובים להקב"ה, והקב"ה הבטיח להם שמהם יביאו לכל קרבן מלח וכו', אבל למעשה, כשה' ציווה על הים להיקרע, היה להם 2 אפשרויות, או- לעלות למעלה כמו שהם עשו, או להתפשט לצדדים, ואז המים אמרו לעצמם, יש לנו אפשרות חד פעמית להתקרב לקב"ה ע"י שנעלה למעלה, וזה חכמה. פני מנחם.

טז כ. ולא שמעו אל משה ויותירו אנשים ממנו עד בוקר וירום תולעים ויבאש ויקצוף עליהם משה. למה משה קצף עליהם שזה נתמלא תולעים, ועוד למה הקב"ה לא קצף. וי"ל, אומר המשך חכמה, שעד אותו היום הם חיו בביטחון שאנחנו סומכים על הקב"ה ולא דואגים את דאגת המחר. אבל

כעת שהם שמרו וזה התמלא תולעים אין להם יותר בשב"מ לשמור, אי"כ אין כאן שום מידת הבטחון שהם לא שומרים, ועי"ז משה קצף. אבל הקב"ה לא קצף כי מכאן התגלה ששבת. כי בשבת הם שמרו ולא התמלא תולעים והקב"ה היה שווה לו ד"ז, שעיי"ז מתחזק עניין שמירת השבת.

טו כא. ותען להם מרים אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים. הלשון ותען קשה קצת, דהא מה הם שאלו ומה היא ענתה. ועוד למה היא בדיוק בחרה את הפסוק הזה: סוס ורכבו רמה בים. וי"ל שמרים אמרה לנשים בואו גם אנו נשיר לקב"ה, אי"ל הנשים לא ראוי שנשיר כי מטרת היציאה ממצרים היא קבלת התורה ומה זה קשור אלינו? ענתה להם מרים הנה כתוב בפסוק סוס ורכבו רמה בים, וקשה למה הסוסים נענשו הרי הם לא עשו כלום, רק המצרים רכבו עליהם? אלא י"ל, אמרה מרים, שמי שמסייע כאילו הוא עושה, וכיוון שהסוסים סייעו כאילו הם עשו גי"כ ולכן נענשו. אותו דבר, השיבה להן מרים, אתן הנשים בסיוע שלכן לבעלים ללמוד זה כאילו אתן גי"כ לומדות. ועי"כ מובן מה זה ותען, וגם מה שהביאה את הפסוק סוס. ולפי"ז אומר האומר, מובן גם הפסוק בשיר השירים - לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיד רעיתי. **והביאו** לי בשם הרב אלישיב דלהכי ותיקח מרים את התוף כי תוף זה לא כלי נגינה אלא רק ליווי וה"ה הכא דנשים רק מלוות. ולכן הרב אלישיב אסר בירושלים כלי נגינה אחד כאורגן וכדומה כי זה כלי נגינה, ולא כתוף, שהוא רק ליווי.

טו כה. ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו. דרשו חז"ל שבמרה נצטוו על מקצת ממצוות התורה, ומביא רש"י שנתן להם גי' מצוות ואלו הם שבת. פרה ודינים. ורבים נתקשו מה עניין פרה אדומה לכאן, הרי מבואר בחז"ל (ירושלמי ג.ה. ורש"י גיטין ס:) שפרה אדומה נעשתה רק בשנה השנייה לצאתם ממצרים ואי"כ מה היה דחוף ללמדם במרה, ובשלמא שבת הם כבר החלו לשמור ויש לזה הרבה דינים ופרטים, וכן דינים היה להם הרבה דיונים כמו שמצינו בפרשה הבאה עם יתרו שמינו שרי אלפים וכו', ולכך היה צורך להקדים וללמדם במרה. אלא פרה מה היה דחוף ללמד כאן? ועו"ק מה הקשר בין תחילת הפסוק שמסופר על המתקת המים לסוף הפסוק ששם הובא שנצטוו על גי' דברים הללו? וי"ל דהנה התוס' בבכורות נה: ד"ה אין, הקשה כיצד היו להם לישראל מי מעיין להיטהר מטומאה הרי בעינן מים חיים? ותירץ שם ממעיינות קטנות שהיו שם. ואי"כ י"ל שכאן במרה היה להם מעיין, והקב"ה רצה שיקחו ממימי המעיין, כי לאחמ"כ לא יהיה להם מעיין לקחת משם מים חיים. והרי הדין הוא שמים מרים פוסלים במי חטאת (פרה ח ט) אז הוצרך משה להמתיק את המים, ואז הצטוו על פרה כדי שיוכלו לקחת המים. ומתורץ מדוע נכתב זאת כהמשך לפסוק שהמתיק להם המים, וכן מובן מדוע נצטוו אז על פרה. רבי חיים ברלין.

טו כה. וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט. סנהדרין נו: תניא עשר מצוות נצטוו ישראל במרה שבע שקיבלו עליהם בני נח, והוסיפו עליהם דינין שבת וכיבוד אב. יש לעיין מדוע דווקא גי' מצוות הללו נצטוו במרה קודם מתן תורה? וי"ל, אומר רבי מאיר שפירא מלובלין, דמצינו בשבת פת. דבשעה שרצה הקב"ה ליתן תורה לישראל, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה שישאיר את התורה בשמים. טענתם היתה שהם קודמים מדין בר

מצרא. והנה בבר מצרא נפסק בחו"מ קעה א, ששותף קודם למצרן. ומצינו בשבת ודינים וכיבוד אב, שהמקיים אותם נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית. (דינים הוא בשבת י., ושבת הוא בשבת קיט: וכע"ז בכיבוד אב מצינו בקידושין ל: שהמכבד אביו ואמו כאילו כיבד את ה' שהוא שותף בבריאתו יחד עם הוריו, והכיבוד שלהם הוא כיבוד השותפות של הקב"ה בו, וכמו שמצינו בשבת שע"י שאומר ויכולו הוא מעיד על הקב"ה שברא העולם וע"ז הוא נעשה שותף, ה"ה הכא הוא מעיד על הקב"ה שבראו וע"ז נהיה שותף במעשה בראשית), וא"כ זאת המטרה שקיבלו המצוות הללו מקודם מתן תורה, כדי שיהיו שותפים לקב"ה ושותף קודם למלאכים שהם בני מצרא.

טז טז. הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה. יש לעיין למה כתוב נתן בלשון עבר, לכאורה הול"ל נותן לשון הווה? וי"ל שמצינו ברש"י טז לה מחז"ל שאף בעוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן, ולפי"ז י"ל שמשה השיב להם הוא הלחם אשר נתן ה' לאכלה והיינו שכבר טעמתם אותו בעבר. זרע שמשון.

טז כ. ויתירו אנשים ממנו עד בוקר וירום תולעים ויבאש. כאן נקט לשון תולעים, ואילו להלן לגבי שבת שהשאירו את המן עד בוקר נאמר ורימה לא היתה בו, וקשה מה הטעם שכאן כתב תולעים ולהלן רימה? ויש ליישב ע"פ מה שכתב הגר"א בישעיה יד יב, שתולעת היא תולעת גדולה, ואילו רימה היא תולעת קטנה. וא"כ כשהתורה באה לומר את העונש שלהם שהם השאירו עד בוקר, נכתב שזה התמלא בתולעים גדולים. ולגבי שבת שנצטוו להניח עד בוקר אז אדרבה אפי" רימה שזה תולעת קטנה לא היתה בו. מתלמיד הגר"א.

טז לא. וטעמו כצפיחית בדבש. יש להקשות הא מצינו בברכות נו: שדבש הוא אחד משישים מהמן, וכאן כתיב שכל המן אינו אלא כדבש. וי"ל דהנה קיי"ל דעד שישים יש בנותן טעם, ומעבר לכך מתבטל הטעם. וא"כ פירוש הפסוק הוא כך, דבאמת המן שישים פעמים יותר מתוק מהדבש כמו שמצינו בברכות שם, אלא שאם המן היה מעורב במשהו אחר והיה אחד משישים במשהו אחר, והיינו שהמן היה נותן טעמו במשהו אחר אז טעמו כדבש כי אחד משישים הוא כמו דבש, ולכן כתב בהפסוק וטעמו הוא כצפיחית בדבש, כלומר שאילו היה בידך רק טעמו הוא כבר היה דבש. חנוכת התורה.

יז ט. ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק. וברש"י אנשים גיבורים, יראי חטא. וקשה מניין לו למשה רבינו מיהו ירא חטא, הלא אין אדם נראה לעינים? ועוד דאם חיפש יראי חטא בשב"מ הוצרך גם לגיבורים, דאם זכותם מסייעתם יכל לבחור גם יראי חטא חלשים? ועוד מנין לרש"י שבחר גיבורים, דבשלמא יראים יש ללמוד מדכתיב אנשים ואנשים הוא לשון חשיבות וכרש"י בבשלח, אך גיבורים מני"ל? וי"ל שהוא רצה יראי חטא, ודבר זה הוא ידע ע"י שבדק למי ירד המן ע"י ביתו, וכדאיתא בחז"ל שלצדיקים המן היה יורד ליד בתיהם. אבל איתא בחז"ל (בילקוט) שגם לחלשים המן ירד ליד בתיהם, א"כ אולי הם לא צדיקים אלא חלשים, וע"ז י"ל שהוא בחר גיבורים שהמן נפל ליד בתיהם וע"ז ידע שהם וודאי צדיקים. ספר עיר דוד.

יז יא. והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. איתא בר"ה וכי ידיו של משה עושות מלחמה וכו' אלא בזמן שהיו ישראל משעבדין ליבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו נופלים, ועדיין יש להקשות ע"כ מדוע הרים משה והניח את ידיו והא אין הדבר תלוי אלא בישראל? וי"ל דמצינו בחז"ל (זוהר ויקרא) אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם אם העם אינם זכאין אז גם השליח ציבור אינו יכול לכווין בתפילתו כראוי ולכן ש"צ שטעה סימן רע לשולחיו כי הם הגורמים, עוד איתא בזוהר בלק דאסור להרים ידים אלא בשעת התפילה, ולכן כאשר הרים משה ידו ובע"כ שאז התפלל גבר ישראל, וכאשר הניח ידו ופסק להתפלל גבר עמלק, ויש להקשות מדוע הפסיק משה להתפלל, ובע"כ משום דתפילת הש"ץ תלוי בציבור וכאשר ישראל לא שיעבדו את ליבן לאביהם שבשמים אז גם משה לא יכל לכוין ופסק מלהתפלל והיו אז נופלים. כותנות אור.

יז יד. כתוב זאת זכרון בספר ושם באזני יהושע. הטעם שהוצרך גם לשם באזני יהושע הרי הוא כבר כתב בספר. י"ל אומר הגאון ע"פ הסיפור ב"ב כא: שיואב נשלח ע"י דוד להשמיד את עמלק, יואב השמיד רק את הזכרים, וכשנשאל ע"י דוד מדוע לא השמיד את הנקבות, ענה יואב דכתיב בתורה תמחה את זכר עמלק היינו בקמץ תחת הזי"ן והוא קרא זכר, למחות את הזכרים. לכן הוצרך לשם באזני יהושע שהכוונה היא לזיכר (הטעות במקור) עמלק היינו בצירי תחת הזי"ן.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

אין לדאוג דאגת מחר - בטחון בה'

על הפסוק בפרשת השבוע בעניין המן ולקטו דבר יום ביומו כותב ברבינו בחיי: מכאן היה רבי אלעזר המודעי אומר, כל מי שיש לו מה שיאכל היום ואומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני אמנה ובאור דבריו: כי האומר כן מראה בעצמו שאין בטחונו אלא במה שרואה תחת ידו, ועל כן הוא מקטני אמנה, לפי שעקר האמונה להאמין מה שאין אדם רואה שיתלה בטחונו בבעל הרחמים שבראו ואת יומו שירחם עליו ויתן לו פרנסתו. וכ"כ המלבי"ם: עוד למוד אחר לדורות, שיבטח אדם בה' שיתן לו מזונו יום יום, וכל מי שיש לו מה לאכול היום ואומר מה נאכל למחר ה"ז מקטני אמנה, הגם שאמרו חז"ל ופחדת לילה ויומם זה הלוקח חטים לשנה, זה בהנהגת הטבע, לא כן המושגח מה' א"צ לדאוג דאגת מחר, וע"כ ציווה שלא יותירו ממנו עד בקר, שאם יותיר שידאג שיום מחר לא ימצאהו ה"ז מקטני אמנה. ועוד כתב שעניין המן בא ללמד שלא יטריד האדם את עצמו לאסוף הון ועושר בסכנת הליכת ימים ומדבריות ואיים רחוקים כי מאן דיהיב חייה יחיב מזוני, והגם שצריך שיעשה מעט כמ"ש ויצא העם ולקטו, בכ"ז פרנסתו מזומן לו אצל ביתו וכשיוצא מביתו תיכף ימצאנו. **ומסופר בחז"ל** שאמר ירמיהו לבני דורו, שילמדו מהמן שריבוי בהשתדלות אינו מביא שום ריבוי בפרנסה, וגם הפחתה בהשתדלות אינה מביאה בהכרח פחות פרנסה, הלימוד הוא ברור, אין קשר בין ההשתדלות שעושה אדם לפרנסתו לתוצאת הפרנסה, אין ההשתדלות מביאה את הפרנסה, ומשום כך ריבוי ההשתדלות לא יביא יותר פרנסה. כתב המשנה ברורה (סימן א ס"ק יג)

נוהגים לקרוא בכל יום פרשת המן, כדי שיאמין, שכל מזונותיו באין בהשגחה פרטית, וכדכתיב: "המרבה לא העדיף והממעט לא החסיר". להורות: שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה. ובמ"ב סימן קנ"ז סק"ד הביא את דברי הזוהר בפרשה זו שאין לאדם לבשל מזונותיו או לעכב אותם מהיום למחר כדי שיבקש בכל יום על מזונותיו עי"ש. חז"ל מספרים שתלמידיו של רשב"י שאלו אותו מדוע הקב"ה הוריד מן פעם ביום, למה לא הוריד פעם בשבוע או בחודש? ענה להם רשב"י משל למלך שנתן לבן שלו פרנסה לכל השנה, כל השנה הבן נהנה מהאוכל, וכשנגמרה השנה הוא בא לאביו לבקש עוד אוכל, אביו הביא לו צ'ק, הבן לא היה נעים לו להסתכל עי"י אביו אמר תודה ויצא החוצה. בחוץ הוא פותח את הצ'ק ושוד ושבר, בקושי אפשר לקנות עם זה ארוחת יום אחד, הוא חוזר לאביו ואומר לו אבא שכחת כמה אפסים, אמר לו האבא לא שכחתי, רק מה? בשנה שעברה הבאתי לך צ'ק שמן וכל השנה לא באת לשאול בשלומי, כעת אני מביא לך כל יום את מנת אותו היום כדי שתבוא אלי כל יום, והנמשל מובן שהקב"ה חפץ שנבקש ממנו אז כדאי לזכור כשעדיין טוב לנו ולא לחכות שיהיה חלילה רע. דתן ואבירם לקחו 'מן' והם לא בטחו בקב"ה ושמרו למחר שמא מחר לא יהיה. מה קרה בסוף, התמלא תולעים. אומר רבי אליהו לופיאן שקרה עוד משהו וילקטו אותו בבוקר איש **כפי אוכלו**, היינו שמי שלקח יום קודם כמות ואכל בצימצום והשאיר למחר כי לא האמין, אז מחר יקבל כפי אוכלו היום היינו מהיום יהיה לו מן בצימצום וכך במשך ארבעים שנה, **עוד דבר** מי שלא האמין הגיע למקום של המן ולקח כמות עצומה סחב את זה כל הדרך אבל כשהגיע לביתו נשאר לו רק עומר לגולגולת, היינו ששמונים אחוז ממה שאסף ברח לו. לעומת זאת המאמין לקח קצת, וכשהגיע הביתה היה לו מספיק לכל המשפחה עומר לגולגולת, והמוסר השכל מזה שהעושר לא מגיע בדווקא למי שחוטף את העולם, ולא העדיף המרבה, היינו מי שיוצא קודם התפילה או שמוותר על שיעור תורה קבוע בשביל פרנסתו לא יחשוב שהוא מרוויח משהו, אלא הפרנסה תלויה רק בברכת ה' ובוודאי לא יעזור כשיעשה משהו נגד רצונו. **וכן היה** אומר החפץ חיים, לאותם יהודים הטרודים מהבוקר עד הערב לצורך הפרנסה, וכי מעלה אתה בדעתך שע"י כל אותן טרחות יתרות שאתה טורח ועמל שעות נוספות הינך הוא המשפיע את הפרנסה? הרי הקב"ה שהוא זן ומפרנס לכל העולם מקרני ראמים עד ביצי כינים, ובתוכם אף אתה, אם כן כל אותה יגיעה יתירה לא מוסיפה כלום. וידוע משלו של החפץ על פתיחת שני ברזים בחבית וכו'. ומי שמרבה בהשתדלות יותר מכפי הנצרך, עונשו שמן השמים יוסיפו על הצטרכותו להשתדלות, ולא יזומן לו פרנסתו רק ע"י יגיעת בשר, הדרך שבחר לו. וההשתדלות הראויה היא מנימלית אך להיזהר לא לעשות על חשבון הבריאות ולא על חשבון יראת שמים. כותב החזון איש בקובץ אגרות (חלק ב אגרת קלב) "ואנו מתייחסים בקרירות להשתדלות..."

וז"ל רבינו בחיי בספרו כד הקמח ערך בטחון: כל מי שבוטח בשי"ת מדת החסד המפרנסת את העולם מקיפתו מכל צד שנאמר (תהלים לב) והבוטח בה' חסד יסובבנו. והוא הממציא לו סבות שיתפרנס בהם כי אין הסבות נבצרות ממנו ית' כמו שידוע הענין באליהו שבאה לו פרנסתו ע"י העורבים. והנביאים חמשים חמשים במערה ע"י עובדיה. וכן (שם לד) כתוב יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו

כל טוב. ביאור הכתוב כי הוא יתעלה מפרנס ונותן טרף לכל הדברים החלושים כענין העובר בבטן האשה והאפרוח בתוך הביצה שאין שם מקום מפולש שיעבור המזון לשם ומפרנס העוף באויר והדגים בים והנמלה הפחותה והחלושה שברמשים, והוא המונע הטרף מן האריה התקיף בכל החיות. וזהו שכתוב כפירים רשו ורעבו אבל דורשי ה' לא יחסרו כל טוב וכן כתוב (משלי י) לא ירעיב ה' נפש צדיק. וכן אמר דוד ע"ה (תהלים כה) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך. וכתוב (שם) לא יתן לעולם מוט לצדיק. ודרשו רז"ל בענין הבטחון כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני אמנה, ומן הטעם הזה היה המן יורד לישראל דבר יום ביומו לא לחדש אחד ולא לשנים כדי שימצאו עצמן חסרי מזון וישאו עיניהם תמיד לאביהם שבשמים וכדי שתתחזק מדת הבטחון בלבם ולא היה אפשר באחד מהם להותיר ממנו עד מחרתו, וכבר ידעת באותן שהותירו ממנו שהיו קטני אמנה שהזכיר בהן הכתוב (שמות טז) וירם תולעים ויבאש. בזכות הבטחון נגאלו ישראל ממצרים שכן אמרו במדרש תהלים (כב) אליך זעקו ונמלטו, וכל כך למה בך בטחו ולא בשו הכל בזכות הבטחון. וברור שצריך לעשות השתדלות הרגילה כי אנו לא כאלו בעלי בטחון גדולים.

נביא כאן כמה עובדות על גדולי הדורות שחיו תדיר בהרגשה זו. לרב מבריסק היה כולל שהקפיד לשלם כל ראש חודש ויהי מה, ואם לא היה לו את הכסף במועד הוא היה לווה. פעם אחת הגיע ער"ח ולא היה לו לשלם וכן לא מצא ממי ללוות, הרב ישב מהורהר עבר שם אדם שהבחין במצוקתו ואמר הלוואי שהיה מגיע מישהו עשיר ונותן לרב כסף לשנה שלימה. אמר הרב ח"ו אני לא אקח, אני לא אחליף את מידת הביטחון תמורת מיליון דולר. בימי מלחמת העולם השניה. סיפר רבי משה מרדכי שולזינגר שהגרי"ז היה משתמש לרפואתו בכדורים מיוחדים שהיו מגיעים משווייץ, וביום אחד נשאר רק שני כדורים ולא היתה שום ידיעה מאיזה שליח שעתיד להגיע משווייץ ולהביא אתו את הכדורים החדשים הנצרכים, ודיברו בבית שאולי ישאירו כדור אחד למחר, ואמר הגרי"ז שכשיצטרכו יהיה ואפשר היום להשתמש בשני הכדורים מבלי לדאוג דאגת המחר וכן עשה. ולמחרת היום לפנה"צ דפק בדלת ביתו של הגרי"ז מישהו לא דתי ושאל אם זה הוא מעונו של הרב סאלאווייציק ואמר שהוא מגיע זה עתה משווייץ ובהיותו שם בשדה התעופה ניגש אליו מאן דהו וביקש למסור בבית הרב סאלאווייציק בירושלים חבילה קטנה והנה הוא עושה שליחותו ובחבילה קטנה זו היו הכדורים הנדרשים וכמו שאמר כשיצטרכו יהיה. כששהו משפחת הרב מבריסק בוילנא, היה הגרי"ז נוהג מידי יום ביומו לשלוח את אחד מבניו לקנות אוכל לבני המשפחה. למרות המחסור במוצרי מזון יסודיים, עד שהיה מקום סביר לחשוש ולהניח כי מחר דברי האוכל עלולים עד מהרה לאזול ממדפי החנויות, בכל זאת שם מבטחו בהקדוש ברוך הוא, והקפיד לקנות רק דבר יום ביומו. פעם אחת, חרג הגרי"ז ממנהגו, היה זה יום לפני ערב יום כיפור, ומתוך חששו שמא לא יזכה לקיים בהידור מצוות אכילת ערב יום כיפור ביקש הגרי"ז מבניו להביא אוכל שיספיק די צרכו גם לאותו יום וגם ליום שלמחרת. וכשחזר אותו בן משליחותו, נשמטו דברי המאכל מידי ונפסדו כליל ממאכל בני אדם. אמר הגרי"ז שהיה זה עונש משמים על חוסר בטחון, ומשום שגם למצוות צריך לבטוח בה'. רבי משה שמואל שפירא הגיע פעם אל הגרי"ז ליטול ממנו

ברכת הדרך, בטרם צאתו למדינת הים, לגיוס כספים עבור הישיבה שבראשה עמד. לשם מה נצרכת לך הנסיעה לחוצה לארץ, תמה הגרי"ז, והלא הקב"ה נמצא כאן בדיוק כפי שהוא נמצא בחוץ לארץ? ניסה הגרמ"ש להצטדק באומרו כי כעת הוא עומד לפני בניית בניין חדש עבור הישיבה, והוא צריך בדחיפות כסף רב לתשלום שכרם של הקבלנים. מתי אתה צריך את הכסף שאלו הגרי"ז. השיב רמ"ש: לעוד שבועיים. חזר הגרי"ז ותמה: לעוד שבועיים אם כן מדוע תבקש שיהיה הכסף בידך כבר עתה, וכי אתה מצפה מהקב"ה שימציא לידך עכשיו דבר שתזדקק לו רק בעוד שבועיים? סיפר רבי יחזקאל לוינשטיין שהיה תקופה בצעירותו שהוא חסך סכום כסף עבור נישואי שתי בנותיו. והפקיד את כל חסכוניותו ביד בעל עסק אחד, העסק כשל, והמשגיח הפסיד ואיבד את כל כספו. מאז היה לווה כסף לעיתים מזומנות כדי לכסות את הוצאותיו. הוסיף המשגיח ואמר: אילו היו לי חסכוניותי, הייתי נשען עליהם, אך עתה כשאין לי כסף, עלי לבטוח אך ורק בה'. חוויתי השגחה גדולה, לפעמים חמש עשרה דקות לפני שעלי לשלם חוב מזמן לי ה' יתברך מקור ממנו יכול אני להשיג את הכסף, ראו איזה חסד עשה ה' יתברך עמי שאיבדתי את כל כספי, מעתה כל בטחוני בה' יתברך בלבד. פעם באה שאלה לפני רבי יחזקאל לוינשטיין מבחור בשידוכים שנפגש עם משפחת בחורה טובה ותבעו את אביו שיתחייב בעד השידוך סכום כסף כבד מאד. שאל המשגיח את הבחור האם אביו שכיר או עצמאי, ענה הבחור שאביו עצמאי, אמר לו המשגיח, אם כך, אמור לאביך שיגמור את השידוך ויתחייב בעדך את כל אשר המחותן דורש בעדך, ובעזר ה' יתברך יוכל לעמוד בהתחייבויותיו. כי שפע הפרנסה בא לו לאדם כפי מה שהוא נושא עיניו לשמים, והנה, השכיר בוטח גם על הבוס שלו שביום המיועד והקבוע ישלם לו משכורתו השלימה, אבל העצמאי בוטח בה' בשלימות. בכל שעה ורגע הינו תלוי בחסדי הבורא שישלח אליו קונים הרוצים בסחורתו, ולפי שהוא כל כך תולה עצמו בחסדי הבורא הנני מובטח שבוודאי יעזרהו ה'. ואכן כך הוה האב שהיה מניצולי המלחמה, קיבל בתוך הזמן שבין האירוסין לחתונה כספי פיצויים מגרמניה, כאותו הסכום שהמחותן דרש ממנו, ויהי לנס. **על רבי** משה לייב מסאסוב מסופר שלאשתו היתה חנות, וכאשר הרוויחה די מעות לצורך אותו היום, הוא הורה לה לסגור את החנות.

בימי מלחמת צרפת ורוסיה, נכנס אדם אחד אל רבי חיים מוולוז'ין ואמר לו: באתי לכאן מרחוק לקנות צרכי מלחמה בשביל ממשלתנו, הצלחתי לקנות הכל בסביבה זו, ואני מתכוון לחזור לעירי ולמשפחתי, אבל נשאר בידי סכום קרוב לאלף רובל, ומפחד אני להוליך את הכסף איתי, משום שהדרכים בחזקת סכנה. זר אני פה ואין לי אל מי לפנות. הריני פונה אפוא אל אדוני הרב, ומבקש ממנו לקבל את הכסף מידי בתורת פיקדון עד שתשקוט המלחמה. הריני מרשה לאדוני הרב להשתמש בכספי לצרכי הישיבה, עד שאבוא לתבוע את פקדוני. לקח רבי חיים מידו את הכסף, ובעל הפיקדון נפרד ממנו בברכת שלום. מצב הישיבה בימי המלחמה היה דחוק מאד, ורבי חיים שמח מאד על הפיקדון הזה, שהוציאו תיכף לצרכי כלכלת התלמידים והחזקת ישיבתו. עברו מספר שנים, ובעל הפיקדון בא לוולוז'ין, נכנס אל גזבר הישיבה, וביקש ממנו את כסף פקדונו. הגזבר מיהר לבוא לביתו של רבי חיים, ואמר לו מתוך בהלה: רבי! זה שהפקיד את כספו

אצלנו לפני שלוש שנים בערך, בא עתה ותובע את פקדונו, וקופת הישיבה כמעט ריקה. למה אתה נבהל כל כך? אמר רבי חיים לגזבר, לך אמור למפקיד, שיבוא לפנות ערב ויקבל את פקדונו. שמעו בני ביתו של רבי חיים ותמהו: מהיכן ימצא כסף לעת ערב, אבל רבי חיים ישב לו כל אותו היום במנוחה ועסק בתורה. אחה"צ נכנס אליו אחד מפקידי הרוזן של וולוז'ין, ואמר לו: לאדוני הרוזן יש אלף רובל בשטרי הכספה ורצונו להחליפם בדינרי זהב. הוא יודע כי הראב"י של וולוז'ין מקבל דינרי זהב מקרוב ומרחוק, ומשום כך שלח אותי עם שטרי הכספה בסכום אלף רובל למסרם לידו, על מנת להחזיר לו במשך הזמן דינרי זהב תמורתם. ולפנות ערב החזיר רבי חיים לבעל הפיקדון את הכסף שהפקיד בידו לפני שלוש שנים.

המעשה דלהלן שאירע אצל רבי יהודה צדקה והתרחש בירושלים, כאשר האירועים הביטחוניים סביב מלחמת תש"ח גרמו למצוקה כלכלית נוראה בעיר, עד שנוצר מצב שלמשפחות רבות ממש לא היה מה לאכול. פעם, לפני שבת, לא היה במטבחה של הרבנית צדקה ולו מאכל אחד על מנת להכינו לסעודות השבת. בבית היה רק קצת אורז, אותו ייחדה הרבנית למאכל עבור הילדים ביום ראשון. אבל, כאשר שמע הגר"י צדקה שיש בבית אורז, הורה לאשתו להכין מהאורז הזה את מאכלי השבת. הרבנית הופתעה, ושאלה את בעלה, ומה יהיה עם מאכלי הילדים ביום ראשון? האם הינך רוצה לסמוך על הנס, ולחשוב שיפול לנו מאכל מן השמים? והגר"י צדקה השיב: כן, אל תדאגי. יפול לנו מהשמים. בני המשפחה אכלו את האורז בשבת, כשראש המשפחה נוסד בהם בטחון בה' יתברך, ומבקש מהם לא לדאוג על המאכלים של ימי החול. והנה, בשעות הבוקר המוקדמות של יום ראשון, אירע הנס. אורח מבגדד הגיע אל הגר"י צדקה, והביא איתו שק מלא בכליטוב, במאכלים טעימים, וגם באורז. **ידוע המעשה** אודות בחור שבא לפני רבי אליהו לופיאן וביקש לצאת ללמוד מקצוע וכו', בתואנה שלאחר החתונה יצטרך לפרנסת ביתו וילדיו וכו'. חקר המשגיח: ומי אמר שתתארס בקרוב, אולי תשאר רווק ותוכל ללמוד בלי טרחה. נבהל הבחור והשיב, שבוטח בה' שימצא זווגו. המשיך הרב להקשות, אך מי אמר שהמשפחה תגדל ויהיו לך ילדים. נרעש הבחור והשיב, ה' יעזור ויהיו לי בנים, עוד המשיך המשגיח להקשות מי אמר שהמקצוע יהיה מבוקש הלוא הרבה מובטלים יש בשוק. ושוב התפלא הבחור למה לחשוב כך, ה' יעזור וכו'. חייך המשגיח ואמר: ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר, על הכל אתה אומר ה' יעזור, ה' יעזור שאתחתן, ה' יעזור שאזכה לבנים, ה' יעזור שתהיה פרנסה, אינך נזקק לעזור לו כלל, אם כן למה בעצם לימודי הפרנסה עצמה, אתה רוצה לעזור להקב"ה, תלמד תורה והוא כבר יעזור לך גם בזה.

מסופר על יהודי שבא לפני רבי מאיר מפרמישלאן להתלונן על חברו שפתח מולו עסק מתחרה, והוא מזיק לפרנסתו, שאל אותו הרב האם פעם נסעת בעגלה? ענה לו: ודאי פעמים רבות, הוסיף הרב ושאל האם הורדת פעם את הסוס לנהר לשתות, כן ענה האיש. שאל הרב ודאי שמת לב שכשהסוס שותה הוא בועט ברגליו הקדמיות, וזה מכיון שכשהסוס מוריד את ראשו לשתות, הוא רואה מולו את בבואתו וחושב שזה עוד סוס מתחרה שבא לגזול ממנו את המים ופוחד שלא יישארו מספיק מים לשניהם, מה הוא עושה? הוא בועט בארץ, כדי שהעפר יפול לנהר, המים יועכרו והסוס השני יעלם. המשיך הרב ואמר: הסוס האחר בודאי קיים רק בדמיונו של הסוס,

ולא זו בלבד: אלא אפילו היה הסוס האחר קיים במציאות, היה מספיק מים בנהר לשניהם, ובזמן שהסוס מחליט לגרש את הסוס השני הוא מרוויח רק דבר אחד, שבמקום מים זכים וצלולים, הוא שותה מים עכורים מלאים בעפר ובוץ, מיד הבין אותו יהודי את מוסר ההשכל ולא תבע עוד את חברו. כתב החזון איש בספרו אמונה ובטחון. מידת הביטחון קניין הלב, ומטבע הבוטח באמת בהצנע לכת ולא ישמעו מפיו כי הוא מהבוטחים, וגם בלבו הוא נאנח על חסרון ביטחונו ומיעוט שלמותו בזה, ורק למעשה תלווה עמו ביטחון ועוצמה בו יתברך. לא ייחת אם רעהו פותח חנות, ישתדל עוד לעזור לרעהו לתקנו בעצה טובה לעשות עבורו ולשקוד על תקנתו. וכמה מן הקדושה מוסיף בעולם לראות איש עושה חסד עם זה המתעתד להתחרות עמו ומוסיף תהילה ליראיו יתברך, אשריו ואשרי דורו. מלוקט מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו והספר אוצר פנינים ועובדות להרב גרשוני.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: היכן רמוז האיסור לדבר בשעת התפילה בפרשתנו? **תשובה:** בפרשת השבוע מובא הפסוק 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון' עת עמדו בני ישראל במצב הנואש ביותר, כאשר חומות בלתי עבירות סגרו עליהם מכל עבר, וכבר החלו קולות של ייאוש להישמע במחנה, הופיע לפתע משה כמלאך מושיע, מרעיף עליהם טללי נוחם ותקווה: אל תיראו! התייצבו וראו את ישועת ד'... 'ד' יילחם לכם ואתם תחרישו, אומרים חז"ל שיש כאן רמז גדול לאיסור החמור בדיבור בשעת התפילה ולישועה הגדולה שצומחת כשלא משוחחים בזמן התפילה: והיינו 'ה' ילחם לכם', מתי? כש'ואתם תחרישון', היינו לא תשוחחו שיחת חולין בבית כנסת. עוד מובא בחז"ל שבכל יום כשעומד השטן לקטרג על ישראל דוחה הקב"ה את דבריו, אם אומר השטן 'גנבים הם', אומר לו הקב"ה: צא וראה כמה אלפי גנבים יש אצל אומות העולם, וכן כל כיוצא בזה. אמנם גם לשטן ישנה טענה אחת הנותרת ללא מענה, שכאשר טוען הוא שישראל מזלזלים בכבוד בית הכנסת ומשוחחים בשעת התפילה, שוב לא ניתן להפנותו לגוים, שכן אדרבה, הם בבית יראתם באמת נוהגים בכבוד ונזהרים משיחה בטילה. דברי חז"ל אלו, כותב ה'חידת שמשון', נרמזו בלשון הפסוק: "ה' יילחם לכם – אם רוצים בני ישראל שהקב"ה יילחם עבורם כנגד השטן וינצחו בכל טענותיו, עליהם לקיים ואתם תחרישון ולא לשוחח בבית הכנסת, כך לא תיוותרו ולו טענה אחת של השטן ללא מענה.

שאלה: בפרשה מובאים כמה פעמים ענייני נסיון. במרה כתוב שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסוהו, ובפרשת המן מוזכר שהקב"ה בדק למען אנסנו הילך בתורתו אם לא. מה מטרת הנסיונות? **תשובה:** בחז"ל מובא הרבה פעמים שלפעמים מגיע לאדם עונש גדול ומלאכי חבלה רוצים להזיקו ובאים מליצי יושר ומבקשים למנוע הנזק ובב"ד מכריעים לחובה ואז המליצי יושר מבקשים רחמים ומבקשים שיעמידו אותו בנסיון והיה אם יעמוד יזכה להינצל ואם לא אז ר"ל יענש. וכן להפך, הרבה פעמים אדם רוצה ישועה או בני חיי ומזוני ומבקש הרבה מהקב"ה וכיוון שלא מגיע לו אומר הקב"ה אני אנסה אותו באיזה נסיון אם יעמוד בזה אז הוא יקבל

את השפע, כי ברגע זה שהתגבר ועמד בנסיון נהיו לו המון זכויות, אך אם לא יתגבר אז ימשיך להיות במצב שלא מגיע לו. לכן כל פעם שיש לנו איזה נסיון של כעס, או דיבור אסור, וכן וויתור גדול, או כל נסיון אחר, עלינו להתאמץ ולוותר בכל הכוח כי עיי"כ נרוויח לנצח נצחים.

שאלה: ידוע מה שאמרו חז"ל קשה זיווג ופרנסתו של אדם כקריעת ים סוף. מה הדמיון. **תשובה:** י"ל שבקריעת ים סוף היה מצב שהים היה מקדימה, ומצרים מאחורה, ומדבר עם חיות בצדדים, וישראל עמדו חסרי אונים. גם כשהתפללו לקב"ה, הם התפללו למשל שיוכלו להתמודד עם תנאי המדבר, כמו נח שהתמודד עם אלפי בעלי חיים בתיבה, או שכל המצרים ימותו כמו במכת בכורות שהבכורות מתו. אך בדמיון הכי פרוץ הם לא חשבו שייבקע הים. וזאת הנקודה שרואים גם בזיווגים וגם בפרנסה. איך שעל הכל חשבו אבל בכזו צורה לא חלמו לעולם שתפתר הצרה. והתוצאה מגיעה רק כשנשענים על הקב"ה ובוכים לו מלב נשבר. ואין לנו להתייאש כלל בשום מצב כי תמיד לקב"ה יש פתרון שלא חשבנו עליו כלל.

שאלה: מנהג התקבל בתפוצות ישראל בשבת שירה נתינת אוכל לציפורים, והמג"א הזכיר מנהג זה. מה טעמו של מנהג זה? **תשובה:** כיוון שהציפורים אמרו שירה ביחד עם ישראל על שפת הים, לכן משלמים להם באוכל שניתן להם בשבת שירה. ועוד כשהקב"ה אמר שלא יהיה מן בשבת, באו דתן ואבירם ורצו לחלל ש"ש עיי"כ שפזרו מן במחנה, והציפורים קידשו ש"ש ואכלו מהר את המן שזרקו דו"א ובשכר זה מביאים להם אוכל. וצריך להביא כאן את דברי המג"א שבעלי חיים שאינם שלי **אסור** לתת להם אוכל בשבת, אלא משאירים להם אוכל לפני כניסת השבת ולמחרת הם ניזונים ממנו. ורבי חיים פלאגיי הביא ברוח חיים שמי שדואג לאוכל לחיות (לא דווקא לשבת זו) זה סגולה לישועה ולרפוי"ש, כי כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מהשמים.

שאלה: איתא בפרשתנו 'כי אני ה' רופאך', ידוע שרבי חיים קניבסקי היה נותן סגולות מיוחדות בענייני רפואה, מה הם? **תשובה:** רבי חיים אומר כשאדם צריך ללכת לרופא ולא הולך עובר על 'ונשמרתם'. ואומר רבי חיים מלבד ההשתדלות הטבעית יעשה גם סגולה וכדלהלן: כיוון שכתוב בעירובין חש בראשו ומפרטים שם כל האיברים ועל כולם כתוב יעסוק בתורה, לכן על כל מיחוש שיש באבר מגופו יעסוק בתורה מאותו העניין. כגון בעייה ברגל ילמד הלכות רגלים או פרק כיצד הרגל, ויש לזה רמז בתורה יד ביד רגל ברגל, וכן לכל עניין הסגולה היא ללמוד מהעניין. וידוע שיש לזה ג"כ קבלה מכתבי האר"י. ורבי יהודה אסאד הביא סגולה לשנות את מיטת החולה מחדר לחדר, או באותו חדר במיטה אחרת ואז גז"ד יתהפך לטובה.

שאלה: כשאדם מגיע ללימוד כשהוא עייף חסר חשק אדיר אין לו כח כלל להתחיל לשקוע בלימוד, מה הדרך אשר יעשה למען יוכל ללמוד בריכוז ובהתמדה? **תשובה:** חז"ל אומרים פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם, והיינו שעל האדם באותו הרגע מוטל לעשות מה שיכול מבחינתו ובכוחות שיש לו כעת והיינו לפתוח את הגמי'

ולנסות מה שיכול, ואז הקב"ה נותן לו כוחות אדירים שלא היה לו כלל. מה שצריך זה שאתה תפתח את הפתח הראשוני.

שאלה: איזה מידה מצמיחה להיות אדם גדול? **תשובה:** איתא בפרשתנו ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר. אומרים בעלי המוסר שיש להילחם ביצה"ר עמלק הנקרא **מחר**, והיינו לדחות הדבר ולומר מחר אעשה ד"ז. וצריך לעשות כל עניין שעושה בזריזות מיד בלי לדחות.

שאלה: למה לא כדאי לצאת באמצע התפילה, או לעשות איזה פעולה שהיא נגד רצון ה' בשביל להרוויח כסף? **תשובה:** בפרשתנו מסופר שיש כאלו שהתחכמו והשאירו את המן למחר, מה קרה בסוף, התמלא תולעים. אומר הח"ח אדם חושב שאם הוא יעשה מעשה מסויים נגד רצון ה' קודם התפילה הוא ירוויח כסף, וכן אם הוא ישקר באיזה עניין, או ייצא יותר מוקדם מהתפילה, או ירמה בשביל להרוויח הוא ירוויח. אין כזה דבר, אומר הח"ח, מי שעושה דברים נגד רצון ה' האם יש צד בעולם שירוויח?! הרי הקב"ה הוא זן ומפרנס, לכן הכי טוב ללכת ביושר.

שאלה: הרבה פעמים אדם צריך לעשות משהו ודבר זה פוגע בכל מיני אנשים, ואין הוא יכול לומר להם את הטעם שהוא עושה ד"ז והשני נפגע וכדו' מה על האדם לעשות? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי אמר לי פעם 'כשעושים מה שצריך אין ממה לחשוש' ולא צריך לחשוש כי כשזה רצון ה' לא צריך להצטער.

שאלה: בימים הקרים האם יפתח חלונות בביתו, או יסגור כדי שלא יצטנן? **תשובה:** מובא בקצשו'ע שאדם צריך לגור במקום מאוורר ועי"ז יזכה לאריכות ימים, וכן כשקר ויכול, כדאי להשתדל לישון עם חלון פתוח אפי' טיפה, ובחורף כשקר מידי ואין לו חימום מספיק, ישאיר לכה"פ חלון בחדר אחר או במטבח כדי שהבית יתאוורר, וכשיוכל יאוורר יותר את הבית, והדברים אמורים בפרט כשיש בבית מישהו חולה אז כדאי לאוורר לפחות פעם ביום את חדרו של החולה ואז שיהיה בחדר אחר כדי שלא יצטנן, כי אם לא מאווררים את הבית הוא מתמלא בחיידקים.

שאלה: בשבת שעברה היה פיגוע רצחני גדול שכבר למעלה מעשר שנים לא היה כדבר הזה בישראל, מה עלינו להתעורר מכך? **תשובה:** הרמב"ם בהלכות תענית כותב מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו לה ויריעו, יידעו הכול שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, ככתוב "עוונותיכם הטו אלה לכם", וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו, ולא יריעו, אלא יאמרו "דבר זה ממנהג העולם אירע לנו, וצרה זו נקרה נקריית", הרי זו דרך אכזריות, וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות. "שובה ישראל עד ה' אלקיך". ובוודאי כשקורות צרות ובפרט שאנו קרובים לחלל זה בא לדבר אלינו וכל אדם יודע באיזה דברים הוא לא מספיק עושה רצון ה' ובזה הוא חייב להתחזק כי אחרת הוא נקרא אכזרי ורח"ל.

שאלה: אחד הבתי חולים המופרסמים בארץ ובעולם היהודי הוא בית חולים שערי צדק. ע"י מי הוא נבנה ומתי? **תשובה:** המרכז הרפואי שערי צדק הוא בית חולים בירושלים. נחנך ב-י"ט בשבט תרס"ב השבוע לפני 121 שנים מייסדו ומנהלו הראשון במשך 45 שנה היה ד"ר הרב משה וולך,

שהיה תלמידו של רבי יוסף חיים זוננפלד. ד"ר משה וולך, היה רווק כל חייו, שהתגורר בבנין בית החולים, היה זה בית חולים המשוכלל ביותר באותם ימים. המאפיין המיוחד של בית החולים שהוא נוהג הכל ע"פ הלכה. מקפידים בו על שמירת שבת ככל האפשר ואף כבר מתחילתו התקינו בו גנרטור לשימוש החשמל בשבת. עד היום המטבח המוסדי הוא ברמת כשרות למהדרין ומשתמשים בו במוצרים עם הכשר הבד"צ של העדה החרדית בלבד. מתחילת הקמתו שימשו בו רבנים וגדולי תורה וכיום משמש רבי אשר וויס כרב הפוסק ביה"ח.

שאלה: איזה דברים בריאים רצוי לאכול ולהרבות בהם? **תשובה:** סלט ירקות (עדיף חתיכות גסות וכמה שיותר סוגי ירקות בריאים); ביצה או קשה או חביתה מטוגנת (עדיף רק אחת ביום) אם מטגנים בשמן עדיף שמן זית טוב, או מקסימום שמן קנולה, (מרגרינה מאוד לא בריא); מרק. כדאי לשים במרק תבלינים ועשבי תיבול (ולא אבקת מרק, שמכילה דברים לא בריאים כלל); וכמובן לחם מקמח מלא.

שאלה: איך ניתן לכלכל את הבית באופן ראוי לקראת הפורים והפסח הממשמשים ובאים, בלי לגרום להתנגשויות? **תשובה:** כידוע בפורים ובפסח ההוצאות הן מעל הרגיל והסטנדרט. ולכן, החכם עיניו בראשו. כדאי לשבת מראש בצורה מכובדת עם בני הבית, לחשב מה המינימום הנדרש, ומה המקסימום שאפשר להוציא; למי מחוייבים לשלוח משלוח מנות וזה יהרג ובל יעבור, ולמי זה רק בגדר הידור בעלמא, וכן על זה הדרך לתכנן מראש גם את ההוצאות לקראת פסח, מה חשוב מאוד, מה פחות חשוב, ועל מה אפשר בכלל לוותר. מחשבות והחלטות של הרגע האחרון, גורמות הוצאות גדולות בלתי צפויות.

שאלה: כיצד ניתן לדעת אם ילד או בחור שמתחצף ומתנהג בחוסר דרך ארץ, האם הוא חוצפן בטבעו או שהתנהגותו החצופה לא מלמדת על בעייה בסיסית של חוצפה וחוסר דרך ארץ? **תשובה:** אם כשהוא רגוע יש לו דרך ארץ והוא כנוע, זה מלמד אותנו שכשהוא סוער ומתחצף זה לא נובע ממה שאין לו דרך ארץ, כי מי שהוא חצוף ומרדן הוא תמיד כזה גם כשאין לו סיבה. ולפעמים כשקצת נוברים רואים שיש משהו שעומד מאחור, לפעמים יכול להיות שרומסים לו וזה יכול להיות ע"י רבותיו או ע"י חבריו, והדבר שהכי קשה לסבול לאדם זה שרומסים אותו, שהמסר שעולה ממה שעושים לו אתה לא שווה כלום, וקשה לו להתמודד עם זה, וכאן זה לפעמים יכול להגיע לרגש בלתי נשלט, שהוא פשוט נלחם על הכבוד של עצמו, ובלי שהוא מרגיש הוא שולח חיצים של הישרדות וקיום לכל הכיוונים, עד כדי שזה גובל בחוצפה גם כלפי הוריו ורבותיו ובמקרה כזה צריך לטפל בהתנהגות כלפיו, שלא ירגיש שרומסים אותו.

שאלה: מה עלול לגרום לצעירים לאבד את הטעם בלימוד? **תשובה:** כשבחור בישיבה קטנה לומד בצורה עצמאית מהראשונים ועד אחרונים אחרונים, הוא מזיק לעצמו, כי לילד בגיל הזה וכן לבחור צעיר אין האפשרויות והיכולות להבין סברות דקות ויסודות של רבותינו האחרונים וכדו', ועל הדרך גם מאבדים את הלימוד הבסיסי של הסוגיא איך שאבותינו ואבות אבותינו למדו. עלינו למצוא את הזמן עם הילד ועם הבחור לתת לו טעם בתוס', לתת לו גישמאק בסוגיית הגמ', להסביר לו מה

הקושיא ומה התירוץ, מה נשתנה בין הקושיא לתירוץ. כמובן שהדבר צריך להיעשות בחכמה, לתת לבחור את האפשרות להביע ולהתבטא, והוא יאחז מעצמו שחסר לו בבסיס ויבין מעצמו היכן צריך להשקיע.

רעיונות ששלחו השבוע. יש להימנע מלקרוא בשבת: א. בקשר לשאלה על גדילת שיער, לאבא שלי היה ממש קרחת, וכאשר נשרף מהשמש שם משחה נגד כוויות לריפוי העור והשיער צמח! (מסתבר שזה משחה שמכילה ויטמין E). **ב.** אני סבלתי כמו עוד רבים במשך שנים מכאבים עזים בבטן ובס"ד מצאתי פתרון יעיל ומהיר: לשכב על צד שמאל במנוחה מוחלטת כדקה, לאחמ"כ על צד ימין כדקה, וחוזר חלילה לפי הצורך. ע"פ רוב תוך כ-2 דקות הכאבים נעלמים כמעט לחלוטין! לבריאות!. **ג.** יש לנו עצה כיצד לנקות ניילון של עגלה (של גשם): יש לכבס בכביסה עדינה במכונה עם עוד בגדים/ מגבות - וזה יוצא שקוף, נקי ומבריק כמו חדש. מנסיון שלנו! וחיילים עם בגדים נוספים במכונה ולא לבד, כי אז זה לא מתנקה. **ד.** לגבי גומי שהתכווץ, למהץ בחום חזק תוך כדי מתיחה, וכך ממיס קצת ומרחיב את הגומי. צריך לעשות בזהירות ובשלבים כדי שלא יימס או יתרחב יותר מדי. **עוד כתבו:** עצה להרחבת הגומי: לעשות 'פיקים' - גזירה קטנה של כמחצית מגובהו של הגומי - בכמה מקומות בגומי, זה משחרר קלות את ההיקף. זה תקף גם לגרביון או כל בגד עם סיומת גומי (קצה שרוול וכד') בהצלחה. וגם אם הגומי מושחל בתוך תעלה בראש הבגד - עושים פתח קטן בחלק הפנימי של הבגד ושולפים את הגומי עושים 'פיקים' ומותחים בחזרה והגומי נכנס בחזרה. **ה.** לגבי נסיגת חניכיים יש פתרון לזה משחת שיניים בשם FOREVER BRIGHT אמנם אין אותה בחנויות אבל אפשר להשיג בטלפון 0548454779. **ו.** לגבי אבקת הכביסה שנשארת במגירה - או לשים פחות אבקה או להוסיף שטיפה נוספת בתוכנית הכביסה (מאריך את התוכנית בכ-10-15 דק') ומוציא את הכביסה, בעיקר הכהה, נקיה יותר ובלי עקבות של אבקת כביסה או מרכך). **ז.** בענין עיצה למילוי לשיער דליל בבני ברק רחוב י-ם אצל איציק הספר ניתן להשיג פתרון מעולה לכך. הטלפון שלו: 0507522889. **ח.** טיפ למניעת בכי מבצל, לשים את הבצל בקליפתו בהקפאה 20 דק'. **ט.** לגבי חולצות חפתים שרוצים ללבושם בימי חול אולם הסרח העודף מהשרוול מונע לעשות כך. מה עושים? פשוט וקל מקפלים את הסרח העודף כאילו יש חפתים ותופרים על התפר של החולצה. יש לשים לב לא לתפור כשהבד משוטח על המכונה אלא מעוגל כמו השרוול כדי שלא יווצרו כיווצים. ולאחמ"כ או לפני כן תופרים תיקתקים. עדיף שקופים כי ברזל עלול להוציא צבע חלודה על החולצה. **י.** לעצור שיעול מתמשך, קונים פשתן טחון [אפשר למצוא בחנויות למכירת פיצוחים ולבקש מהמוכר לטחון במקום] מערבים 2 או 3 כפות עם שוקו, חלב, אשל, מעדן, וכדו' ואוכלים או שותים... השיעול מפסיק אחר זמן קצר ואם לא עזר אפשר לחזור על זה כמה פעמים... תוצאות מדהימות. **יא.** להסרת כתמי דיו, לורדים, ודבק [אפילו דבק 3 שניות] מהבגדים, לשפשף את הכתמים במעט אלכוהול ולכבס כרגיל במכונת כביסה. **יב.** להוריד לק [אפילו צבעוני] מבגד, אפשר על ידי טינר. **יג.** איך אפשר להוציא דבק ביג מבגדים? לגרד את הדבק בעזרת השפיץ הרוחת של המגהץ. **יד.** להגברת אפקט המרכך יש להוסיף מעט "חומץ" בתא המרכך. **טו.** הוספת שתי שקיות "אבקת אפיה" לתא האבקה של מכונת כביסה לפני כיבוס "כביסה

לבנה" מועילה מאוד. טז. לגבי כתמים אפורים על הבגדים לאחר הכביסה, אצלנו זה נגרם מכתם של פרי אדום (לאחר הכביסה נהפך לאפור) הכתם יורד לאחר חשיפת הכתם לשמש.

שאלה לעיון: אדם ברך להתעטף בציצית על טלית גדול ודיבר לפני שהתעטף האם חייב לחזור כדין כל הפסק בין ברכה לעשייה או שלא מכיוון שהברכה ג'כ מועילה עבור הטלית קטן שכבר חבש בזה. ונראה של'צ לברך. מתוך מים חיים לרב דינר בשם ר"א גנחובסקי.

הלכות

טו בשבט: במשנ"ב סימן קלא ס"ק לא'. הביא שנוהגים האשכנזים להרבות באכילת פירות בטו בשבט, ובכף החיים הביא שגם בהרבה קהילות הספרדים נהגו כן. ויש שנהגו לברך שהחיינו על פרי חדש בטו בשבט. יש מגדולי ישראל שנוהרו הרבה במנהג זה ונוהגים להרבות בכל סוגי הפירות ובעיקר מז' מינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל (כן מצאנו אצל כל גדולי ישראל מעדת החסידים), אך יש גם רבים מגדולי ישראל שלא נהגו לאכול רק פרי אחד או שניים (כך נהג הרב שטינמן, וכן נהג כל השנים רבי חיים קניבסקי, ובשנים האחרונות היו מביאים לפני רבי חיים קניבסקי כל סוגי הפירות שיוכל לטעום מכל דבר) ובירושלמי (הובא במשנ"ב רכה יט) איתא שיש עניין לטעום מכל סוגי הפירות שברא הקב"ה בעולמו (אמנם זה לא מדובר על טו בשבט, אך בטו בשבט זה הזדמנות, כי יש הכל בחנויות ונהגו להרבות בו בפירות). ויש הנוהגים לאכול טו מיני פירות ואומרים טו שיר המעלות (ר"ח פלאג'י). ויש שנהגו ללמוד מסכת ראש השנה דף יד: ורמב"ם הלכות מעשר. והכל בשביל שזכור שהוא ראש השנה לאילן והיינו שאין מעשרין ממה שנחנט קודם טו בשבט ע"מ שנחנט לאחר טו בשבט, ויש שנהגו להתפלל שיתברכו פירות האילן, וה'בני יששכר' כתב שיש להתפלל בזמן זה על אתרוג מהודר, ויש שחלקו ע"ז.

סדר הקדימה בברכות:

1. המוציא. לפי סדר זה: חיטה. שעורה. כוסמין. שיפון ושיבולת שועל. **2.** מזונות. וכנ"ל. **3.** מזונות על אורז. **4.** הגפן. **5.** העץ לפי הסדר הזה: זית תמר ענב תאנה רימון. **6.** אדמה. **7.** שהכל. **8.** ברכת הריח. **אין דיני קדימה לאוכל לפני משקה.** כל מה שהבאנו זה רק שהכל חביב ושווה. **אך כשיש לפניו פרי העץ ופרי האדמה וחביב לפניו האדמה יברך על החביב: ובברכותיהם שוות** אין דין של חביב אלא שבעת המינים עדיף. דרגה שנייה שלם. דרגה שלישיית חביב. דרגה רביעית גדול. **ובפת:** פת שבעת המינים עדיף. ב. פת שלימה. ג. נקיה. ד. חביבה. ה. גדולה. שבעת המינים קודם לפרי שמברך עליו שהחיינו. **ולעניין להקדים** בסדר האכילה את הענבים לפני שאר המינים וכו' לאחר שכבר בירך על החביב, נחלקו בזה החת"ס והתורת חיים.

קצת מהלכות תחומין, בסיסי. בפרשת השבוע (פט"ז פכ"ט) כתוב 'שבו איש תחתיו, אל יצא איש ממקומו ביום השביעי'.

א. שיעור תחום שבת במטרים הוא: 960 מטר לשיטת רבי חיים נאה, וכ-1,140 מטר לשיטת החזון איש, יש לשים לב שלא מדובר במרחק גדול, אלא בהליכה מהירה של כ-10 דקות כבר אדם יכול לצאת מחוץ לתחום שבת.

ב. איסור יציאה מחוץ לתחום הוא בין בשבת ובין ביום טוב, ולכן בכל מקרה שיוצאים בשבת או יו"ט מהעיר לעיר סמוכה או לבית חולים וכדו', וכן כשנוסעים לנופש ויוצאים לטיול קצר מחוץ למושב צריך זהירות רבה לא להכשל ח"ו בחילול שבת באיסור יציאה מחוץ לתחום.

ג. כאשר אדם שובת בתוך עיר או מושב [שאין בתוכו שטח ריק מבתים העולה על כ-40-33 מטר], נחשבים כל העיר והמושב כמו 'ארבע אמות', ומתחילים למדוד את האלפיים אמה לכל צד מהקצה של הבית האחרון של המושב.

ד. גם כשהולך לישוב סמוך, אסור לו להתרחק יותר מאלפיים אמה מקצה הישוב ששבת בו בכניסת שבת, ואף שאלפיים אמה של תחומו הסתיימו באמצע הישוב שהולך אליו אין זה מתיר ללכת בכל הישוב, רבים טועים בהלכה זו שסבורים שאם נכנסו בהיתר לעיר סמוכה מותר להם ללכת בכולה, וזה אינו נכון כאמור שצריך לעצור בסוף האלפיים אמה ואפי' באמצע בית, ולדוגמא אדם השובת בישוב חשמונאים הסמוך לקרית ספר, ורוצה ללכת לעיר קרית ספר, האלפיים אמה שלו מסתיימים לאחר כמה רחובות מהכניסה לעיר קרית ספר, ומותר לו להכנס לקרית ספר וללכת רק לרחובות אלו, ואסור לו להמשיך ולהכנס בתוך קרית ספר מעבר לאלפיים אמה מישוב חשמונאים.

ה. באופן הרגיל אדם קונה שביתה במקום בו הוא עומד בכניסת השבת או בביתו, בדין 'עירוב תחומין' התחדש שבאפשרות האדם להעתיק את מקום שביתתו ולהעבירה מהמקום שבו הוא שוהה בכניסת שבת או מביתו ולקובעה במקום אחר, וזה על ידי שמניח מזון בכמות מסויימת כשהמזון מחשיבו שמתגורר באותו המקום בכניסת שבת (שו"ע סימן תח, א).

ו. לצורך עשיית 'עירוב תחומין' יש להניח במקום בו רוצים לשבות מזון בשיעור שתי סעודות. שיעור שתי סעודות משתנה לפי סוג המאכל אותו מניחים לעירוב, ולדוגמא, אם מניח 'פת' או שאר מיני מאפה לעירוב תחומין, שיעורו 8 ביצים (כשליש כיכר לחם), ניתן לערב גם בשמן זית, או שמן קנולה, חומץ סינטטי כיון שהם ראויים לטבל ירק המשמש למזון ב' סעודות (שו"ע סימן שפו, ו), ויש להניח שיעור רביעית שזה 150 סמ"ק לשיטת החזו"א, ו 86.4 סמ"ק לשיטת רבי חיים נאה.

ז. כמות המאכל הנ"ל הנדרשת לעירוב תחומין היא עבור אדם אחד בלבד, באופן שמניח עירוב תחומין עבור כמה אנשים (אף עבור אשתו וילדיו) יש לו להניח שיעור זה עבור כל אחד ואחד מההולכים. לדוגמא, אם הולכים ארבעה אנשים ומניח עבורם עירוב תחומין, יש לו להניח שמן או חומץ בשיעור 4 רביעיות שזה 600 סמ"ק לשיעור חזו"א, המאכל צריך להיות קנוי ע"פ דיני הקניינים לאדם שעבורו מיועד העירוב.

לפני כ-9 שנים הוקם על ידי גדולי הרבנים שליט"א ארגון 'ערבתם' העוסק במסירות בבירור המציאות ומדידת תחום שבת של הערים ובתי החולים ברחבי הארץ, ניתן לקבל אצלם מידע מציאותי והלכתי בכל הנוגע לתחום שבת והליכה ממקום למקום, וכן להרשם לעירובי תחומין שהונחו על ידם ברחבי הארץ [ההרשמה לעירוב היא לצורך ההקנאה, ואינה כרוכה בתשלום], מספר הטלפון של הארגון הוא 0722-722-909.

חידות

חידות שינון הפרשה ע"פ סדר הא-ב: א. כמו מה ירדו במצולות? אבן. ב. מה היה חסר לבני ישראל במן? בשר. ג. העומר היה לכל? גולגולת. ד. ה' אמר למשה אל תצעק אלי? דבר אל בני ישראל ויסעו. ה. העמוד שנסע לפני ישראל היה עמוד? האש. ו. מה קרה למן שהשאירו עד הבוקר? ויבאש. ז. מי הלך עם משה להכות בצור? זקני ישראל. ח. למה נהפכו המים בקריעת ים סוף? חומה. ט. מה קרה למצרים? טבעו בים. י. איזה אדם שאינו בין החיים נלקח ביציאת מצרים? יוסף. ויקח משה את עצמות יוסף. כ. טעמו של המן? כצפיחית בדבש. ל. צבע המן? לבן. מ. איזה לחם לקטו ביום השישי? משנה. נ. קפץ ראשון? נחשון. ס. מי רמה בים? סוס ורכבו. ע. מי ליווה את בני ישראל לכל אורך המדבר, עמוד ענן ועמוד אש. פ. איזה ארץ לא הלכו דרכה? פלשתים. צ. טעם המן? צפיחית בדבש. ק. איזה רוח הייתה בצאתם ממצרים? קדים. ר. מה עשו המצרים? רדפו אחרי בני ישראל. ש. כמה ימים הלכו במדבר ולא מצאו מים? שלושת ימים. ת. איזה כלי נגינה מובא בפרשה? תוף.

חידון ידע מקיף בפרשת בשלח מתוך ספרו הגדול של המרצה הדגול והעניו רבי יאיר נוסבך שליט"א מרכסים: א. 8 פרשת בפרשה? ב. 5 מילים רצופות שכל מילה בת 2 אותיות בלבד? ג. שתי מילים זהות המקיפות מילה אחרת, 3 פעמים בפרשה? ד. שתי מילים צמודות בעלות אותיות זהות ומשמעות שונה בשני מקומות שונים? ה. מילה זהה צמודה כפולה בשני מקומות שונים? ו. אותה מילה 3 פעמים בפסוק אחד? ז.

פסוק המכיל את כל אותיות האלף בית? **ח**. בקעו את המים בתנ"ך ארבעה? **ט**. ריפאו מים שני מקרים? **י**. כיצד פורים קשור לפרשה פעמים? **יא**. שמות ספרים בפרשה? **תשובות**: **א**. בשלח (יג יז) במדבר (יד יא) וילך (יד יט) בהר (טו יז) בא (יז יב) אמר (טז ט) וישב (יז יב) ויקרא (יז טו). **ב**. כי יד על כס י-ה (יז טו). **ג**. דק מחוספס דק (טז יד) זה אל זה (יד כ) אחד ומזה אחד (יז יב). **ד**. שם שם (טו כה) גאה גאה (טו כא). **ה**. יום יום (טז ה) בבקר בבקר (טז כא). **ו**. היום ... היום ... היום (טז כה). **ז**. זה הדבר אשר צוה ה' לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשותיכם איש לאשר באהלו תקחוו" (טז טז). **ח**. משה (יד כא) יהושע (יהושע ג י) אליהו (מלכים ב ב ח) אלישע (מלכים ב ב יד). **ט**. משה (טו כד-כה) אלישע (מלכים ב ב יט). **י**. מלחמת עמלק (יז ח-טז) קוראים בפורים. פרשת המן (טז ד-טז). **יא**. עצמות יוסף. עמוד אש. יד רמה. מחנה ישראל. שפת הים. מכון לשבטך. שבעים תמרים. לחם משנה. שבת היום. מלא העומר. **חידות לשאול את הילדים**: **א**. מהי השעה השלמה שמופיעה על השעון שאם נכפול אותה ב-2 נקבל מחצית מאותה השעה שמראה השעון? **ב**. איזה מאכל חלבי יש אותו בצבע לבן ובצבע צהוב? **ג**. איזה תנורים יש? **ד**. איזה ארונות יש? **ה**. למה יש הכשר? **ו**. מילים שמתחילות ב'חיי'?

תשובות: **א**. השעה 8:00 בבוקר, אם נכפול אותה נקבל 16:00 שזה 4 בצהרים. **ב**. גבינה. **ג**. אפיה, אמבטיה, חימום, לאפית מצות. **ד**. ארון הברית. ארון קודש. ארון ספרים. ולהבדיל ארון בגדים, ארון אמבטיה, ארון הזזה, ארון פלסטיק, ארון עץ, ארון מתכת, ארון לתפילין. **ה**. לאוכל, לטלפון, למוצרים הקשורים לאוכל כלים ח"פ מוצרים הקשורים לניקיון כמשחת שיניים נייר טואלט סבון וכו'. **ו**. חידה. חיטה, חינה, חילוון, חיפושית, חינגה, חיבה, חידקל.

חידון משמעויות מילים לפרשת בשלח: ו' משמעויות למילה נחם

נחם - נהג. "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים" רש"י: נחם – נהגם (שמות יג יז). **נחם - חשב מה לעשות**. "נחמתי כי עשיתים" רש"י: חישבתי מה לעשות על אשר עשיתים. (בראשית ו ז). **נחם - לשון נחמה**. "נחמו נחמו עמי" **נחם - לשון ייחוס**. "ויהי בעת יחם הצאן" תרגום: בעידן דאתיחמא (בראשית לא י) "הנחמים באלים" מצודת ציון: מלשון חמימה (ישעיהו נז ה). **נחם - התחרט**, חזר בו, שקל שנית. "וינחמו בני ישראל" רש"י: שבו לחשב (שופטים כא ו). **נחם - שם מושב** ליד בית שמש הקרוי ע"ש "נחם אבי קעילה הגרמי" (דברי הימים א' ד יט).

הגיגים המיועדים לאלו שיש להורים שלהם מזה תועלת

פרופ' מואב שונא-ציון מתריע: מהפכת ה'הפרדה המגדרית במעיינות' של הרב גפני תביא להורדת דירוג האשראי של ישראל ולפגיעה אנושה ביחסי ישראל-ארה"ב ולחיסול ענף התיירות וההייטק וכתוצאה מכך לעלייה תלולה במחירי הפפריקה והנסיעה ברכבת ולהרחקת הסיכוי הריאלי להשגת שלום בר קיימא עם הפלשתינים ועם המורדים החותיים בתימן כתוצאה מאובדן משילות ועריצות הרוב הפשיסטי. כמו כן היא מאיימת ישירות על בטחון המדינה ועל מערך השיווק של משק החלב וענף הלול בפריפריה ועל יכולתנו להשתלב כמדינה דמוקרטית נאורה בשווקים הרדומים המתעוררים במדינות האו-אי-סי-די ובהפגנת ה-900.000 ברחבת הבימה בתל אביב. **איך זה שכל כך הרבה אנשים אוהבים לנשנש פופקורן ועוד לא המציאו משקה בטעם פופקורן?**

בלשכת היועמשיית מביעים הסכמה לפשרה בעניין הנבצרות לנתניהו: נבצרות ברוטציה בין נתניהו ליריב לוין.

חידה: מה פירוש המשפט "אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום בלי אישור"?

הפגנות השמאל להגנת בית המשפט הדורסני: השמנת שומרת על החתול.

אם היו עושים רפורמה במפלס הכינרת, אני הייתי תומך בפסקת התגברות.

מתפלל יקר: דע לפני מי אתה עומד גם כשאתה יושב.

ראיתי מודעה "מכשירי חשמל בחצי מחיר". התקשרתי מייד לבן אדם ושאלתי איזה מכשירי חשמל הוא מוכר בחצי מחיר? והוא ענה: אני מעוניין לקנות בחצי מחיר, לא למכור.

החלה ההרשמה לנופש פסח למהדרין. שמינית לחומרה.

כשאני אהיה סבא אני אדע מה זה מתל"צ.

שאלו ילד אחד: למה כשאתה עובר במעבר חצייה תמיד אתה קופץ? הוא ענה: בגלל שבלי לקפוץ קשה לי לדרוך רק על הלבן.

בא אחד לאכול אצל שף שרגא ומודיע: יש לי סוכר גבוה, כולסטרול גבוה ולחץ דם גבוה. כמה עולה כאן ארוחה מתאימה למגבלות שלי? - אין בעייה להתאים לך גם מחיר גבוה כדי שתהיה מרוצה, עונה השרגא.

השדכן לאבי המיועדת: זה בחור שכל החברים מפרגנים לו, ומאחלים לו כל הזמן "הלוואי שתתחתן כמה שיותר מהר".

הרגע הזה שאתה לוקח את העגלה האחרונה בסופר והולך איתה אחורה, מרגיש לך כמו ביציאה מהכותל....

אין אבא עצבני, יש אבא שמעצבנים אותו.

לכבוד טו בשבט אני מתכוון לאכול טופי פירות בכל הטעמים.

אם שחייה ושתיית מים מונעים השמנה, מדוע הליתן שמן? אם פעילות גופנית מאריכה חיים, מדוע הארנבת שמקפצת כל היום חיה רק 5 שנים? אם אי פעילות מקצר ימים, מדוע הצב חי 450 שנה?

תודה: לכל מי שסיים את הש"ס והוא לא צם סתם כך, יה"ר שתמיד שיבוא לומר קידוש לבנה זה יהיה לו קרוב והוא יראה את זה במיטבה. אני מרגיש חובה להודות להקב"ה שהוא שתל בעולמינו אחד מהמיוחדים שיש בקי בש"ס באופן לא רגיל, מסיים יום את ספר התהילים דמות שמחזקת את כל הסביבה שלה מחשובי חסידי דארג ומהמיוחדים שבה **רבי שמואל צבי לייפניקר שליט"א** יה"ר שימשיך לשמח את העולם.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ' רחוב אבוהצירא 9, ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם **רבי ידידיה זר שליט"א - משבחי הרב זר:** המסר שהוא מוציא מ'טו בשבט' הוא, שכמו שביטו בשבט' אחרי הלילה מגיע הבוקר, כך גם אם יש תקופות של חושך בסוף יבואו האור והישועה. **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון במודיעין עילית (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 36: 7 בכניסה לחנות ש.מ.ח. - שרותי משרד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שזכה להתפלל במשך שנים עם סבו רבי בן ציון פלמן שליט"א והוא הנכד שהכי משקף את דמותו. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האיש שחי בבטחון כל הזמן ומעולם לא דאג את דאגת המחר רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל האיש בעל לב הזהב, הדמות של ישיבת מיר רבי אבי פרידנר שליט"א שזכיתי לראות אותו במיטבו בשבוע האחרון וזה היה בשבילי זכות גדולה. **בבית שמש** אצל האיש שנותן צדקה יותר מכפי כוחו רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות** ב'בית בוכריס'. ובבית יצחק. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירושם** אצל האיש שלא אוכל כלום לפני התפילה רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת זכרון אליהו. **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח ע"י מרא דקדשים

בישיבה רבי שמואל הוניגסברג שליט"א. **ברכסים** אצל האיש שהוא מיוחד בלראות את הטוב בשני רבי יוסף המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395 . **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר : אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנו גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י האיש המופלא ציס"ע רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת**: בהיכל ישיבת צפת ע"י האדם שלמרות שהוא גר בצפת הוא לא מתגהה בזה כלל וכלל רבי אברהם לויסון שליט"א. **בקרית אתא**: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הבחור המפורסם בצדקותו עדין לגדולות אהוב הבריות נ"י וכן בבית הכנסת של הקהילה החרדית בקרית אתא רחוב כצנלסון 5. **ברמת השרון** אצל ראשון לראשונים בעמודים של תורה תפילה וחסד רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות מידי יום רביעי. **בחזרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13 **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110 . **בארגנטינה**: בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383 .

כמו"כ העלון נמצא ביכל העלונים' בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'קובץ גליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com

יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או בינדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסייעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות. אפשר לשלוח משם הודעות.